

การบริจาค สิ่งของ เพื่อนำไปถวายและซื้อเครื่องกรูม เครื่องไทยทาน และถวายเงินแก่พระวัดไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

สภาพการศึกษา

1. สถานบันการศึกษา

สถานบันการศึกษาที่สำคัญของชุมชนในปัจจุบัน คือ โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานบันการศึกษาในระบบ และมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่ชุมชน ชาวบ้านหนองบอนได้ศึกษาที่โรงเรียนบ้านหนองบอน ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ประวัติการก่อตั้ง

โรงเรียนบ้านหนองบอน ก่อตั้งเมื่อ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 บนเนื้อที่ 21 ไร่ โดยมีกลุ่มแกนนำ ที่ขอให้มีการจัดตั้งโรงเรียน คือ นายพวง พรหมะชุม นายสุวรรณ ใจกล้า นายฉะอ่อม คำกระโทก นายกระพันธ์ ตูยรัมย์ นายทองมอน หัวหาญ และ นายเชวงศักดิ์ แสมนมณี ร่วมกับชาวบ้านหนองบอน - คู่มฐานเจ้าป่าเสนอเรื่องต่อที่ประชุมสภาตำบลลำนางรอง และคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (ในสมัยนั้น) ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ และอนุมัติให้มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้น ให้บริการแก่ชาวบ้านหนองบอน บ้านฐานเจ้าป่า โดยได้รับการบริจาคที่ดินจากนางสุวรรณ นุลาณนอก และนายเอี่ยม แสมนมณี ตั้งชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนบ้านหนองบอน” (เชวงศักดิ์ แสมนมณี : สัมภาษณ์ : 2551)

การพัฒนาการของโรงเรียนบ้านหนองบอนมีดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ. 2541 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนชั่วคราว จำนวน 2 หลัง 7 ห้องเรียน อาคารที่พักครู 1 หลัง ห้องน้ำ ห้องส้วม จำนวน 4 ที่ และวัสดุอุปกรณ์การศึกษา 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 ได้จัดทำพิธีเปิดโรงเรียน เริ่มทำการสอนวันแรกในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 (4 ขวบ) ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนในวันเปิดเรียน 135 คน มีครูใหญ่ 1 คน ครูผู้สอน 3 คน

ปี พ.ศ. 2542 ได้อาคารเรียนถาวร จำนวน 1 หลัง แบบอาคาร 105/29

ปัจจุบันโรงเรียนเปิดบริการให้กับหมู่บ้าน คือบ้านหนองบอนและบ้านฐานเจ้าป่า ทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด 131 คน ครู 9 คน นักการภารโรง 1 คน มีนายจันดา ทองทา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

3. สภาพทั่วไปของโรงเรียน

3.1 ที่ตั้ง

โรงเรียนบ้านหนองบอน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์เขต 3 ใช้เป็นสถานศึกษาในเขตบริการ 2 หมู่บ้าน คือบ้านหนองบอน หมู่ที่ 12 ปัจจุบันเปิดสอน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 132 คน เป็นชาย 70 คน หญิง 62 คน ครู 9 คน นักการภารโรง 1 คน ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้น โรงเรียนบ้านหนองบอน

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อนุบาล 1	22	16.67
อนุบาล 2	8	6.06
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	19	14.39
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	20	15.15
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	16	12.12
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	19	14.39
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	17	12.88
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	11	8.34
รวม	132	100

(เขวงศักดิ์ แสนมณี : สัมภาษณ์ : 2551)

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าบ้านหนองบอน บ้านฐานเจ้าป่า มีประชากรที่อยู่ระหว่างการศึกษ ในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนมาก ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 รองลงมาคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนชั้นละ 19 คน เท่ากันทั้ง 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 14.39 ตามลำดับ

3.2 ขนาดพื้นที่ โรงเรียนบ้านหนองบอน มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 21 ไร่

3.3 คำขวัญโรงเรียน “สามัคคี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานประชาธิปไตย ใฝ่ใจสิ่งแวดล้อม”

3.4 วิสัยทัศน์ของโรงเรียน “มุ่งจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถดำรงชีวิตอยู่กับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และมีความรัก ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น”

3.5 สีประจำโรงเรียน สีเขียว - ขาว

3.6 บุคลากร โรงเรียนบ้านหนองบอน มีบุคลากร ครู เมื่อแรกตั้งโรงเรียน 4 คน นายชนะ ทองสุข ทำหน้าที่ครูใหญ่ นายนิพนธ์ เอี่ยมสะอาด ทำหน้าที่ครู นายบรรจบ คำเสนา ทำหน้าที่ ครู และนาย ปิยะ วุฒิกุลศักดิ์สิทธิ์ ทำหน้าที่ ครู ปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองบอน มีจำนวนครูและบุคลากร จำนวน 10 คน ดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนครูและบุคลากรของโรงเรียนบ้านหนองบอน

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา
นายจันทา ทองทา	ผู้อำนวยการ	กศ.ม. การประถมศึกษา
นายชนะ ทองสุข	ครูชำนาญการ	ศษ.บ. การบริหารการศึกษา
นางนวลฉวี อินทรมาลัย	ครูชำนาญการ	ศษ.บ. การประถมศึกษา
นายวีระชาติ อินทรมาลัย	ครูชำนาญการ	ค.บ. อุดสาหกรรมศิลป์
นายอนอมศิลป์ ทรงบันดิษฐ์	ครูชำนาญการ	ศษ.บ. การประถมศึกษา
นายศรธรรม พรหนองแสน	ครูชำนาญการ	ค.บ. เกษตรกรรม
นางนิตยา ท่ามา	ครูผู้ช่วย	วท.บ. เกษตรศาสตร์
นางสาวรุ่งนภา ภิญญ मुखสาพงศ์	ครูอัตราจ้าง	ศษ.บ. ภาษาอังกฤษ
นางสาวศิริวิมล รัตนคูศิริ	พนักงานราชการ	ค.บ. ปฐมวัย
นายค้อง จันทาคาด	นักการภารโรง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.7 เกียรติประวัติประจำโรงเรียน

พ.ศ. 2550 รางวัลชนะเลิศ การผลิตเศษวัสดุช่วงชั้นที่ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
เขต 3

พ.ศ. 2550 รางวัลชนะเลิศงานอาชีพและเทคโนโลยีช่วงชั้นที่ 2 ระดับกลุ่ม
โรงเรียนโนนดินแดง

พ.ศ. 2551 รางวัลชนะเลิศงานอาชีพและเทคโนโลยี PowerPoint ระดับกลุ่ม
โรงเรียนโนนดินแดง

4. บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อชุมชน โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่บุคลากร
หลานของชาวบ้าน รวมทั้งเป็นสถานที่ ที่เป็นจุดศูนย์กลาง ศูนย์รวมอีกจุดหนึ่งของชุมชน
โดยโรงเรียนเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่นในการใช้ห้องประชุมโรงเรียน เป็นที่
ประชุมหรือใช้ห้องพักครู เป็นสถานที่จัดประชุม คณะครูและบุคลากรให้ความร่วมมือ
ในการทำงานร่วมกับชุมชน ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและพัฒนาชุมชน รวมทั้งให้คำแนะนำ
ปรึกษาในด้านต่าง ๆ ที่ชุมชน ต้องการขอรับคำปรึกษา รวมทั้งงานด้านเอกสารบันทึกข้อมูลของ
ชุมชน หรือของคนในชุมชน คณะครูและนักเรียน ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นประจำเสมอ

5. การพัฒนาการเรียนการสอน ชาวบ้านหนองบอน บ้านฐานเจ้าป่า ให้ความสำคัญต่อ
สถาบันการศึกษา และต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนมาด้วยดี
โดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในด้านการเรียนการสอน การพัฒนาโรงเรียน การนำบุตรหลานมา
ศึกษาเล่าเรียน

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

ชาวบ้านหนองบอนในปัจจุบันมีอาชีพหลัก คือ การเกษตร การทำนาเป็นอาชีพที่ทำ
ปีละ 1 ครั้ง ถือเป็นอาชีพหลักที่สำคัญ ปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน เป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง
ที่ทำให้คนส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพรับจ้าง โดยในหมู่บ้านหนองบอนมีผู้ที่มีที่ดินทำกินเป็น
กรรมสิทธิ์ของตนเอง จำนวน 43 ครัวเรือนเท่านั้น อีก 140 ครัวเรือน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของ
ตนเอง ที่ดินส่วนใหญ่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของพื้นที่เดิม คือชาวบ้านป่าไม้สหกรณ์ อย่างไรก็ตาม
ตามผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเองส่วนหนึ่งยังไม่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรโดยการปลูกยางพารา
ปลูกยูคาลิปตัส แรงงานที่ใช้ในปัจจุบันใช้รถไถนาเดินตาม แทนการใช้โค กระบือ และมีการใช้
ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืช และเวชภัณฑ์กันมากโดยเฉพาะในการปลูกยางพารา การทำนาในปัจจุบันเริ่ม
มีการปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยคอกลดแล้ว ปุ๋ยหมักชีวภาพกันมากขึ้น โดยพยายามที่จะลดการใช้
ปุ๋ยเคมีลง แรงงานที่เป็นแรงงานหลักในการประกอบอาชีพ เป็นแรงงานในครอบครัว แรงงานที่

เกิดจากการขายผลผลิตการเกษตร ใช้ในการซื้อสินค้าอุปโภค- ุโภค และใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร หลาน นอกจากนี้ในฤดูหลังการเก็บเกี่ยวชาวบ้านหนองบอนได้ปลูกพืช ผัก หลังฤดูการเก็บเกี่ยวไว้เพื่อบริโภค เคยมีการปลูกอ้อย ปลูกฟักทอง ปลูกแตงโม แต่ต้องประสบกับปัญหาของช้างป่าที่ลงมากินอาหาร กินในพื้นที่เขตหมู่บ้าน ทำลายและกัดกินเป็นอาหาร ซึ่งเป็นปัญหาอีกด้านหนึ่งที่สำคัญ ชาวบ้านจึงเลิกอาชีพนี้ไป คงมีการปลูกพืช ผัก สวนครัว ไร่บริโภคในครัวเรือน เลี้ยงโค กระบือ ไร่จำหน่าย โดยปล่อยให้เข้าไปในเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าคงใหญ่ เลี้ยงไก่ เป็ด เป็ดเทศ สุกร และเลี้ยงปลาในสระที่บ้านเพื่อการบริโภคในครัวเรือน รายได้อีกส่วนหนึ่งมาจากการรับจ้าง และจะเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของผู้ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง

2. การถือครองที่ดิน

การถือครองที่ดินของชาวบ้านหนองบอน ส่วนใหญ่แล้ว คือ มีที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย คนละ 1 ไร่ ส่วนที่ดินทำกินนั้น มีผู้ที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จำนวน 43 ครัวเรือน ดังตาราง 7

ตาราง 7 การถือครองที่ดินของชาวบ้านหนองบอน

จำนวนที่ดิน (ไร่)	จำนวนครัวเรือน
70	1
30 - 69	2
20 - 29	13
11 - 19	19
5 - 10	8
ต่ำกว่า 5	140

จากตาราง 7 จำนวนที่ดินที่ถือครองมากที่สุดมีจำนวน 1 ครอบครั้ว การถือครองที่ดินระหว่าง 30-69 ไร่ มีจำนวน 2 ครอบครั้ว การถือครองที่ดินระหว่าง 20-29 ไร่ มีจำนวน 13 ครอบครั้ว การถือครองที่ดินระหว่าง 11-19 ไร่ มีจำนวน 19 ครอบครั้ว การถือครองที่ดินระหว่าง 5-10 ไร่ มีจำนวน 8 ครอบครั้วและการถือครองที่ดินต่ำกว่า 5 ไร่ มีจำนวน 140 ครอบครั้ว และได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินทั้งหมดที่มีในเขตของหมู่บ้าน ดังตาราง 8

ตาราง 8 การใช้ประโยชน์ที่ดินของชาวบ้านหนองบอน

กิจกรรม	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ทำไร่	1,000	47.10
ทำนา	800	37.68
ที่อยู่อาศัย	200	9.42
ที่สาธารณะ	90	4.24
ที่โรงเรียน	21	0.99
ที่วัด	12	0.57
รวม	2,123	100

จากตาราง 8 พบว่า จำนวนที่ดินที่มีในเขตหมู่บ้านหนองบอนได้ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ ทำไร่ จำนวน 1,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.10 ใช้ประโยชน์ในการทำนา จำนวน 800 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.68 ใช้ประโยชน์ในการเป็นที่อยู่อาศัย จำนวน 200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.42

3. การใช้แรงงานในการผลิต

โดยเฉลี่ยแล้ว ชาวบ้านหนองบอนมีแรงงานในครอบครัวหนึ่ง ซึ่งเป็นแรงงานที่อยู่ในวัยทำงาน ประมาณครัวเรือนละ 3 คน เป็นแรงงานในการประกอบอาชีพ เช่น ทำนา ทำไร่ และรับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างปลูกมันสำปะหลัง ถอนมันสำปะหลัง ปลูกพริก เก็บพริก คำนากุ้ง ข้าว เลี้ยงไม้ ลงเรือประมง ก่อสร้าง

สภาพการเมือง การปกครอง

สำหรับสภาพการเมือง การปกครองของหมู่บ้านที่ศึกษาครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้นำของหมู่บ้านหนองบอน มีดังนี้

1.1 ผู้นำทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สงกา ขอคสังวาล เป็นผู้นำที่มีบทบาทในการด้านการปกครอง ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน และประสานกับหน่วยงานราชการและเอกชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์โดยการนำข่าวสารต่าง ๆ มาแจ้งให้ลูกบ้านทราบ และช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนหมู่บ้านเป็นอย่างดี รวมทั้งการให้คำแนะนำปรึกษาหารือในทุก ๆ เรื่องของคนในชุมชน บ้านหนองบอน มีผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาแล้ว 3 ช่วงที่เป็นทางการ ดังตาราง 9

ตาราง 9 ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านหนองบอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึงปัจจุบัน

กนที่ / สมัย	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
1	นายเชวงศักดิ์ แสนมณี	1.นายสงกา ขอดสังวาลย์ 2.นายสงสาร พิมพ์จันทร์	30 มี.ค. 41 22 มี.ย. 44
2	นายสงกา ขอดสังวาลย์	1.นายเลา พินิจรัมย์ 2.นายจำนูน สุกสัมฤทธิ์	8 ก.ค. 44 29 มี.ย. 48
3	นายสงกา ขอดสังวาลย์	1.นายสมาน เจริญธรรม 2.นางลัดดาพรรณ เกตุพัก ผู้ช่วยปัจจุบันเปลี่ยนเป็น 1.นายทองมอน หัวหาญ 2.นายอัมพร จันโท 3.นายจำนูน สุกสัมฤทธิ์	15 ก.ค. 48 เฉพาะ(ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน)

หมู่บ้านหนองบอน นอกจากจะมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ปกครอง ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านแล้วยังมีคณะกรรมการหมู่บ้านแบ่งหน้าที่เป็นนายกเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านพัฒนาหมู่บ้าน และร่วมกันแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้ตรงกับความต้องการของชาวบ้านของหนองบอน ดังตาราง 10

ตาราง 10 รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้านบ้านหนองบอน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายตงกา ขอดสังวาล	ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกรรมการ
2	นายอำพร จันโท	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการฝ่ายปกครอง
3	นายทองมอน หัวหาญ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการฝ่ายปกครอง
4	นายจำนูน สุกสัมฤทธิ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการฝ่ายรักษา ความสงบ
5	นายปาน โคตรสีภูมิ	ฝ่ายรักษาความสงบ
6	นายสุข จำปาศรี	ฝ่ายรักษาความสงบ
7	นายพวง พรหมชุม	ฝ่ายรักษาความสงบ
8	นายสงสาร พิมพ์จันทร์	ฝ่ายรักษาความสงบ
9	นายलग อุดรา	ฝ่ายพาณิชย์
10	นายอุ้ย รวมฤทธิ์	ฝ่ายพัฒนา
11	นายถึง ไชรัมย์	ฝ่ายพัฒนา
12	นายมวย ไชรัมย์	ฝ่ายการศึกษา
13	นายจ่านง แพนพิศ	ฝ่ายการศึกษา
14	นายหมื่น ศิริสุข	ฝ่ายการศึกษา
15	นายสมร คงวง	เลขานุการคณะกรรมการ

1.2 ผู้นำทางการเมือง ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการพัฒนา ยกระดับของชุมชน ในด้านต่าง ๆ ตามภารกิจ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล มี 2 คน คือ นายสงสาร พิมพ์จันทร์ และนายเสมอ ไชรัมย์

1.3 หัวหน้าคุ้ม เป็นการแต่งตั้งขึ้นภายในหมู่บ้าน เพื่อช่วยผู้ใหญ่บ้านในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ในแต่ละคุ้ม ตามคุ้มบ้าน ซึ่งบ้านหนองบอนได้แบ่ง ออกเป็น 7 คุ้ม มีหัวหน้าคุ้ม 7 คน ดังตาราง 11

ตาราง 11 รายชื่อหัวหน้าคุ้มหมู่บ้านบ้านหนองบอน

คุ้ม	ชื่อ - นามสกุล หัวหน้าคุ้ม
1	นายปาน โคตรสีภูมิ
2	นายสุข จำปาศรี
3	นายพวง พรมะชุม
4	นายสงสาร ทิมพ์จันทร์
5	นายกลาง อุดรา
6	นายจ้อย รวมฤทธิ์
7	นายถึง ไชรัมย์

1.4 ตูลาการบ้าน บ้านหนองบอนได้มีการจัดตั้ง “ตูลาการบ้าน” ขึ้นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2541 เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้น คือ ผู้ใหญ่เซวงศักดิ์ แสนมณี เป็นผู้มีอาวุโสน้อย เมื่อเกิดกรณีพิพาทระหว่างคนในชุมชน ในบางครั้งไม่สามารถว่ากล่าวตักเตือน บอกสอนผู้ที่มิอาวุโสกว่าได้ จึงประกาศให้มีการแต่งตั้งตูลาการบ้านขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท ทำการสอบถามและพิจารณาตัดสิน ทำข้อตกลงระหว่างคู่พิพาท โดยคณะตูลาการบ้านประกอบไปด้วย ผู้อาวุโส ผู้เฒ่า ผู้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ และเป็นผู้มีคุณธรรม กุศลโอบาย ในการเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 5 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน เป็นเลขานุการตูลาการทั้งคณะจึงประกอบไปด้วย 6 คน ดังตาราง 12 (เซวงศักดิ์ แสนมณี : สัมภาษณ์ : 2551)

ตาราง 12 รายชื่อตูลาการหมู่บ้านบ้านหนองบอน

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	ตำแหน่ง
1.	นายหมื่น ศิริสุข	65	ผู้ใหญ่บ้านเป็นเลขานุการคณะตูลาการ โดยตำแหน่ง
2.	นายสุข จำปาศรี	63	
3.	นายจ่านง แพนพิศ	61	
4.	นายสมร คงวง	56	
5.	นายมวย ไชรัมย์	49	
6.	นายสงกา ยอดสังวาลย์	53	

1.5 ผู้นำไม่เป็นทางการ ประกอบด้วยผู้รู้ เชี่ยวชาญ บุคคลตัวอย่าง และผู้มีภูมิปัญญา มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.5.1 ด้านเกษตรกรรม (เช่นการเพาะปลูก การขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตรอื่น ๆ เป็นต้น)

นายทองมอน หัวหาญ อายุ 51 ปี เชี่ยวชาญด้านการเกษตรผสมผสาน ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น เลี้ยงปลา ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 84 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นายสมร คงวง อายุ 56 ปี เชี่ยวชาญด้านการศูษาภิบาลสัตว์ เป็นอาสาปศุสัตว์ สามารถ ตรวจ รักษา ฉีดยา สัตว์ปีก โค กระบือ ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 92 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.5.2 ด้านงานสัตว์ แม่บ้าน (เช่นการบริหารจัดการกลุ่มสตรี ด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น)

นางลัดดาวรรณ เกตุพัก อายุ 41 ปี เชี่ยวชาญทางด้านกลุ่มสตรี ด้านอนามัยสตรี กลุ่มงานด้านออมทรัพย์ ด้านอาหาร และโภชนาการ ด้านสุขภาพ สุขอนามัย ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 21 หมู่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.5.3 ด้านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เช่น การประชาสัมพันธ์ด้านสาธารณสุข ตรวจโรคเบื้องต้น งานรณรงค์การกำจัดขุยถาย รณรงค์ฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า เป็นต้น นายสงสาร พิมพ์จันทร์ อายุ 63 ปี เชี่ยวชาญด้านประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านสาธารณสุข รณรงค์ตรวจโรคเบื้องต้น งานจัดการกำจัดขุยถาย สามารถฉีดวัคซีนให้แก่สุนัข แมว สัตว์เลี้ยงในบ้าน ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.5.4 ด้านการแพทย์แผนไทย เช่น หมอยาสมุนไพร หมอยากลางบ้าน หมอนวดแผนโบราณ หมอยาหม้อ หมอดำยา เป็นต้น

นายสงกา ยอดสังวาล อายุ 53 ปี เชี่ยวชาญด้านยาสมุนไพร รู้จักพืช สมุนไพร สามารถนำมาใช้บำบัดรักษาอาการเบื้องต้นได้ สามารถนวดแผนโบราณได้ ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 87 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นางทอง บุญเกิดรัมย์ อายุ 77 ปี เชี่ยวชาญด้านหมอดำยา สามารถจัดการดูแล จัดการแม่ขณะตั้งครรภ์ จนกระทั่งการทำคลอด การดูแลหลังคลอดยาสมุนไพรกินหลังคลอด ที่อยู่ที่

ติดต่อดี บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นางหริก วอนรัมย์ อายุ 67 ปี เชี่ยวชาญด้านหมอดำแย สามารถจัดการดูแล จัดการแม่ขณะตั้งครรภ์ จนกระทั่งการทำคลอด การดูแลหลังคลอดยาสมุนไพรกินหลังคลอด ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นางอมร พรมะชุม อายุ 57 ปี เชี่ยวชาญด้านหมอดำแย สามารถจัดการดูแล จัดการแม่ขณะตั้งครรภ์ จนกระทั่งการทำคลอด การดูแลหลังคลอดยาสมุนไพรกินหลังคลอด ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นายหมื่น ศิริสุข อายุ 65 ปี เชี่ยวชาญด้านหมอยาสมุนไพร ผู้จักพืชสมุนไพรสรรพคุณ และการใช้ สามารถใช้รักษาโรคได้ ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 26 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี เช่น ความสามารถในการประยุกต์และปรับใช้คำสอนทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเป็นตัวแทนประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อ และเชี่ยวชาญด้านพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

นายสงสาร พิมพ์จันทร์ อายุ 63 ปี เชี่ยวชาญด้านศาสนาพิธี ในทางพุทธศาสนา สามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นตัวแทนของชาวบ้านในการจัดการดูแลพระภิกษุสงฆ์ เป็นตัวแทนของพระภิกษุในการจัดศาสนพิธี เป็นผู้ดำเนินการจัดการดูแลวัด ศาสนสถาน ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นายถึง ไชรัมย์ อายุ 73 ปี เชี่ยวชาญด้านศาสนาพิธี ในทางพุทธศาสนา สามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นตัวแทนของชาวบ้านในการจัดการดูแลพระภิกษุสงฆ์ เป็นต้นแทนของพระภิกษุในการจัดศาสนพิธี เป็นผู้ดำเนินการจัดการดูแลวัด ศาสนสถาน ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 108 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นายพวง พรมะชุม อายุ 65 ปี เชี่ยวชาญด้านการเป็นหมोज้า หรือเฒ่าจ้า ที่สามารถสื่อสารกับผีบรรพบุรุษ เจ้าที่ เจ้าทาง เทพเจ้า เทวดาอารักษ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ได้ และสามารถประกอบพิธีกรรมในการเช่นไหว้ บวงสรวงได้ ที่อยู่ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

นายสุข จำปาศรี อายุ 63 ปี เชี่ยวชาญด้านการผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ด้านศาสนพิธีทุก ๆ พิธีกรรม เป็นตัวแทนของพระภิกษุสงฆ์ ในการประกอบพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนา และด้านศาสนาพราหมณ์ ที่ผู้ที่ติดต่อดี บ้านเลขที่ 104 หมู่ที่ 8 บ้านหนอง บอน ตำบลถ้ำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

บุคคลที่ชาวบ้านหนองบอนให้ความเคารพนับถือ ดังตาราง 13

ตาราง 13 บุคลากรที่ชาวบ้านให้ความนับถือ

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ตำแหน่ง/ความเชี่ยวชาญ	ระดับการศึกษา
1	นายถี จุมพล	79	ศิลปินพื้นบ้าน	ป. 4
2	นายทอง บุญเกิดรัมย์	77	หมอด้าย	ป. 4
3	นายหริก วอนรัมย์	67	หมอด้าย	ป. 4
4	นายหมื่น ศิริกุล	65	ตุลาการบ้าน/หมอสุนทร	ป. 4
5	นายพวง พรมะจุม	65	หมอจ้ำ	ป. 4
6	นายสุข จำปาศรี	63	ตุลาการบ้าน/พิธีกรรม	ป. 4
7	นายจ้านง แทนพิศ	61	ตุลาการบ้าน	ป. 4
8	นางอมร พรมะจุม	57	หมอด้าย	ป. 4
9	นายสมร คงวง	56	ตุลาการบ้าน	ป. 4
10	นายมวย ไชรัมย์	49	ตุลาการบ้าน	ป. 4
11	นายเขวงศักดิ์ แสนมี	43	อดีตผู้ใหญ่บ้าน	ปริญญาตรี

ที่มา: (สงกา ยอดตั้งवाल, เสมอ ไชรัมย์: สัมภาษณ์: 2551)

2. บทบาทผู้นำในด้านต่าง ๆ

บทบาทในด้านการปกครอง และการประสานงานเกี่ยวกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ และด้านเอกชน ได้แก่ นายสงกา ยอดตั้งवाल ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเสียสละต่อส่วนรวม และช่วยเหลือชาวบ้าน ให้คำปรึกษาแนะนำเป็นผู้ที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้ความไว้วางใจและ ให้ความเคารพนับถือ ในฐานะที่เป็นผู้นำทางการ

2.1 บทบาทในการเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้าน ในการอบรมตั้งสอน พุทธศาสนิกชน ส่งเสริม อนุรักษ์ จัดทำงานบุญประเพณี ตามหลักพุทธศาสนา และบุญประเพณีต่าง ๆ ได้แก่ หลวงพ่อบุญตา กุศลาโร เจ้าอาวาส วัดบ้านหนองบอน

2.2 บทบาทในการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนาหมู่บ้านการพัฒนา กลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ นายสงกา ขอดสังวาลย์

2.3 บทบาทในการทำพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ นายสุข จำปาศรี

2.4 บทบาทด้านกระบวนกรยุติธรรม ได้แก่ คณะตุลาการบ้าน

2.5 บทบาทด้านการให้คำปรึกษา และให้ความร่วมมือในการพัฒนา การสื่อสาร การจัดทำบันทึกข้อมูลของหมู่บ้าน ได้แก่ นายเขวงศักดิ์ แสนมณี (สงกา ขอดสังวาล, เสมอ ไชรัมย์ : สัมภาษณ์ : 2551)

3. โครงสร้างอำนาจในชุมชน กลุ่มองค์กร

3.1 โครงสร้างอำนาจชุมชนในกระบวนการตัดสินใจของชุมชน

กระบวนการตัดสินใจของชุมชนบ้านหนองบอนนั้น มีการยึดชุมชนเป็นหลัก โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในแต่ละเรื่อง ในแต่ละกิจกรรมโดยผ่านการประชุม และตัดสินใจร่วมกันของคนส่วนมากในชุมชน ซึ่งแสดงถึง ความเป็นประชาธิปไตย

3.2 กลุ่มเครือญาติ

บ้านหนองบอน ถึงแม้ว่าต่างคน ต่างสกุล จะต่างคนต่างมาจากหลากหลายถิ่น มีระยะเวลาต่างเลขผ่าน ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความสัมพันธ์เกี่ยวคอง แต่งงาน จึงมีสายสกุล ตระกูล ซึ่งมีคนในสกุลมากที่สุด 3 ตระกูล คือ ศรีจันทร์ เข็นรัมย์ ไชรัมย์ ในสายสกุลมีการเคารพ พี่พาทอาศัยกันและกัน เคารพในความอาวุโส และให้ความสำคัญในเรื่องความเคารพอาวุโส

3.3 การแต่งงานและการเลือกคู่

การแต่งงานเป็นประเพณีที่ชาวบ้านหนองบอนให้ความสำคัญและการกำหนดฤกษ์ยามการแต่งงาน โดยมักจะจัดพิธีการแต่งงาน ในเดือนคู่ เช่น เดือน 4 เดือน 6 และเดือน 12 ยกเว้นช่วงเข้าพรรษาไม่นิยมจัดให้มีการแต่งงาน การหาฤกษ์แต่งงาน มีทั้งฝ่ายชายเป็นผู้หาฤกษ์ และฝ่ายหญิงเป็นผู้หาฤกษ์แล้ว แต่ความเหมาะสมคำสินสอด ทองหมั้นแล้วแต่ความเหมาะสมตามฐานะของทั้ง 2 ฝ่าย

การเลือกคู่แต่งงาน มีทั้งเลือกคู่กันเอง และพ่อ แม่ จัดหาให้ มีทั้งแต่งงานในหมู่บ้านเดียวกัน เครือญาติกัน และต่างถิ่น แนวโน้มของหนุ่มสาวรุ่นใหม่จะแต่งงานกับคนต่างถิ่น

การเลือกคู่กันเองมากขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่ของบ้านหนองบอนมีอาชีพรับจ้าง และไปรับจ้างต่างถิ่นกันมากขึ้น

3.4 การสืบทอดมรดก

การสืบทอดมรดกจากพ่อ แม่ ไปสู่ลูกหลานนั้น เนื่องจากบ้านหนองบอน ที่ดินถือครอง กรรมสิทธิ์ถือครองเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ เฉพาะของ สปก. ที่กำหนดให้ที่ดินตกเป็นมรดกของลูกหลานตามกฎหมาย ส่วนทรัพย์สินอื่น ๆ มีการจัดการแบ่งตามสัดส่วนของความเหมาะสม

4. โครงสร้างอำนาจในกลุ่มองค์กร

ด้านองค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กลุ่มสตรี แม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กองทุน 1 ล้าน ฌาปนกิจศพหมู่บ้าน กลุ่มเลี้ยงวัวพื้นบ้าน กลุ่มธนาคารปฎิ สมาชิกกลุ่ม ธกส. กลุ่มหยุดคิด หยุดล่า ปุ๋ยปลาเอาไว้ใช้ และกลุ่มราษฎรอาสา พิทักษ์ช้างป่าคงใหญ่

4.1 กลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กลุ่มที่ 22 บ้านหนองบอนตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 มีกิจกรรมให้กู้ยืมเงิน เพื่อการลงทุนทางด้านการเกษตร ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน มีประธานกลุ่ม คือ นายสงกา ยอดสังวาลย์

4.2 กลุ่มสตรีแม่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 มีกิจกรรมหลักคือ กิจกรรมด้านกลุ่มสตรี เช่น ด้านอาชีพ ปัจจุบันมีสมาชิก 50 คน มีประธานกลุ่มคือ นางลัดดาวรรณ เกตุพิง

4.3 กลุ่มฌาปนกิจศพหมู่บ้านหนองบอน ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 มีกิจกรรมหลักคือการจ่ายเงินช่วยค่าจัดงานศพ โดยเก็บรายครัวเรือน ๆ ละ 50 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 130 ครัวเรือน มีประธานกลุ่มคือ ผู้ใหญ่บ้าน นายสงกา ยอดสังวาลย์

4.4 กลุ่มออมทรัพย์กองทุน 1 ล้าน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 มีกิจกรรมหลักคือ การระดมเงินหุ้น และการกู้ยืม โดยรัฐบาลอุดหนุนงบประมาณให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ปัจจุบันมีสมาชิก 100 ครัวเรือน มีประธานกลุ่ม คือผู้ใหญ่บ้าน นายสงกา ยอดสังวาลย์

4.5 การเลี้ยงโคพื้นเมือง ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 มีกิจกรรมหลักคือ การลงหุ้น เพื่อการกู้ยืม และการจัดการเลี้ยงโคพื้นเมือง เพื่อการขาย ปัจจุบันมีสมาชิก 50 คน มีประธานกลุ่มคือ นายปาน โคตรสีภูมิและได้จดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเรียบร้อยแล้ว รวมกันเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด ตั้งชื่อว่า เครือข่ายธนาคารโค - กระบือ จังหวัดบุรีรัมย์

4.6 กลุ่มธนาคารปฎิ ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 มีกิจกรรมหลักคือ การรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปุ๋ยเคมี และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ มาจัดสรรโรงเก็บปุ๋ยรวม ปัจจุบันมีสมาชิก 36 คน มีประธานกลุ่มคือ ผู้ใหญ่บ้าน นายสงกา ยอดสังวาลย์

4.7 กลุ่มสมาชิกลูกค้า ธกส. ตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2550 มีกิจกรรมหลักคือ การเป็นสมาชิกลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โนนดินแดงเพื่อการกู้ยืมเงิน และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องตามนโยบายของ ธกส. ปัจจุบันมีสมาชิก 11 คน มีประธานกลุ่มคือ ผู้ใหญ่บ้าน นายสงกา ยอดสังวาลย์

4.8 กลุ่มหยุดคิด หยุดล่า ปลุกป่าเอาไว้กิน ตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2550 เกิดขึ้นจากการที่ราษฎรชาวบ้านหนองบอน มีอาชีพรับจ้างลักลอบตัดไม้ในป่า เก็บหาของป่าและล่าสัตว์ป่า เพื่อเลี้ยงชีพและค้าขาย ปัจจุบันป่าไม้เริ่มหมดไป ทำให้แหล่งอาหารหายาก สัตว์ป่าเริ่มสูญพันธุ์ ชาวบ้านและคณะกรรมการจึงเกิดแนวคิดที่จะทำการหยุด เลิกอาชีพลักลอบตัดไม้ โครงการที่จะปลุกต้นไม้ เพื่อฟื้นฟูธรรมชาติ แหล่งอาหารและสัตว์ป่าคืนมา โดยการปลูกสร้างป่าชุมชน เป็นแหล่งเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้ ใกล้เคียงพันธุ์ ปัจจุบันมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการเป็นคณะครูและนักเรียนทั้งสิ้น 141 คน มีนายสงกา ยอดสังวาลย์ เป็นประธานฝ่ายชาวบ้าน หลวงพ่อบุญดากัดตะตารโ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์

4.9 กลุ่ม “ราษฎรอาสาพิทักษ์ช้างป่าคงใหญ่” ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550 เกิดขึ้นเนื่องจากชาวบ้านประสบปัญหาช้างป่าออกมาหากินอาหารพืชไร่ของราษฎร เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคงใหญ่ได้ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ให้ประชาชนไม่ใช้ความรุนแรงต่อช้าง และได้ส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยชาวบ้านในการไล่ช้างเมื่อช้างเข้ามากินอาหารพืชไร่ ผู้นำชาวบ้านทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ นายสงกา ยอดสังวาล ผู้ใหญ่บ้านหนองบอนหมู่ที่ 8 นายอุเทน อริยุพันธ์ ผู้ใหญ่บ้านหนองเสม็ดหมู่ที่ 3 นายสงวน จันทร์สุรย์ หัวหน้าหน่วยพิทักษ์ป่าหนองบอน (ชั่วคราว) ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา กรณีย การแก้ไขปัญหา คน ช้าง ป่า ที่เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าสักกพระ จังหวัดกาญจนบุรี จัดโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในการเข้าร่วมประชุมดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อ ให้ชุมชนทั่วประเทศที่ประสบปัญหาช้างป่าได้เสนอแนวคิดในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาช้างป่าออกมาหากินอาหารพืชไร่ของราษฎร และการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนในการเข้ามามีส่วนช่วยเหลือชาวบ้านที่ประสบปัญหา เมื่อผู้นำเข้าร่วมประชุม ได้นำแนวคิดในการรวมกลุ่มเข้ามาดำเนินการในพื้นที่บ้านหนองบอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่ม คือ เพื่อคิดค้นหาแนวทางในการบรรเทาปัญหาช้างป่า เพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมกันระหว่างประชาชนที่ประสบปัญหาช้างป่า หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน และเพื่อ ให้เกิดกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อ คน ช้าง และป่า

5. การสาธารณสุข

สภาพเจ็บป่วยและการป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บของชาวบ้านหนองบอน คือ อาการปวดหัว ตัวร้อน เป็นไข้หวัด อุบัติเหตุต่างๆ เป็นต้น หากมีอาการเจ็บป่วยไม่รุนแรง ชาวบ้านจะไปหาสาธารณสุขที่สถานีอนามัย หากมีอาการหนักจะไปทำการรักษาที่โรงพยาบาลอำเภอโนนดินแดง และโรงพยาบาลนางรอง นอกจากนี้ชาวบ้านหนองบอน ยังใช้ยาสมุนไพรพื้นบ้านในการดูแลรักษา อาการเจ็บป่วยต่าง ๆ ด้านภูมิปัญญาคั้งเดิม ในสาธารณสุขจะให้บริการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคสำหรับเด็กแรกเกิด จนถึง อายุ 5 ปี และรณรงค์การกำจัดขุยลาย ไข่เลือดออก รมรงค์เรื่องเบาหวานและอุบัติเหตุมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ช่วยทำหน้าที่ให้บริการ และช่วยในการขังน้ำหนักเด็ก เพื่อจัดทำรายงานภาวะขาดสารอาหารในเด็ก เป็นต้น

5.1 องค์การสาธารณสุข

5.1.1 กลุ่มอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) บ้านหนองบอนมี อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 คน มีกิจกรรมคือ การเป็นผู้ช่วยสาธารณสุขในการรณรงค์ป้องกันโรคระบาด จัดเก็บข้อมูล ให้ความรู้เกี่ยวกับอาหาร ยา โรค และการสาธารณสุขแก่ประชาชน

5.1.2 กองทุนยา คือเงินกองทุนที่สถานีอนามัยได้ให้ยามาจำนวน 1 ชุด เพื่อจัดจำหน่ายในชุมชน เพื่อเป็นการระดมทุนเป็นทุนในการจัดซื้อยา มาไว้บริการให้กับชาวบ้าน และมีการปันผลกำไร ให้กับสมาชิกกองทุนยาประจำปีละครั้ง

5.2 การบริการสาธารณสุขในชุมชน

บ้านหนองบอนจะให้บริการที่สถานีอนามัยใกล้บ้าน คือ ที่สถานีอนามัยลำนางรอง เป็นการให้บริการในด้านอนามัยแม่ และเด็ก การวางแผนครอบครัว อุบัติเหตุและอาการเจ็บป่วยธรรมดา

5.3 อนามัยและสุขาภิบาล

การสุขาภิบาลในเรื่องห้องน้ำ บ้านหนองบอน มีห้องน้ำใช้ทุกครัวเรือน ด้านน้ำดื่ม ใช้น้ำจากน้ำฝนที่จัดเก็บไว้กับโอ่ง ส่วนน้ำอุปโภค ใช้น้ำประปาหมู่บ้าน และน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ใช้ในการเลี้ยงโค - กระบือ

6. การรักษาความปลอดภัย

ด้านการรักษาความปลอดภัย มีนายสงกา ยอดสังวาลย์ ผู้ใหญ่บ้าน นายจำนูน สุดสัมฤทธิ์ เป็นผู้ช่วยรักษาความสงบเรียบร้อย และคอยดูแลปกครอง รักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

7. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การศึกษาของชาวบ้านหนองบอน ส่วนใหญ่ที่ได้รับการศึกษา จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา เนื่องจากความยากจน ไม่มีที่ดินทำกิน ไม่มีอาชีพเสริมเพิ่ม รายได้เพราะขาดโอกาสทางการศึกษา ราษฎรบ้านหนองบอนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป แม้ว่าจะในระยะหลังมานี้ รัฐบาลจะส่งเสริม และเปิดโอกาสให้มีการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา โดยการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสใกล้บ้านแก่เด็กและเยาวชน รุ่นหลังยังขาดโอกาสในการศึกษาที่สูงขึ้นกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เว้นแต่ผู้มีฐานะดีเท่านั้นที่มีโอกาสส่งบุตรหลานให้ได้เรียน ในระดับที่สูงขึ้น บ้านหนองบอนจึงมีผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเพียง 3 คน เท่านั้น

วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

1. วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

บ้านหนองบอนหมู่ที่ 8 มีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง มีความรู้ ความสามารถทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นหมู่บ้านที่ก่อตั้งใหม่ในพื้นที่เขตอำเภอโนนดินแดง เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 มีนาคม ปีพ.ศ. 2541 โดยแยกออกมาจากบ้านป่าไม้สหกรณ์หมู่ที่ 6 เดิมทีนั้นชาวบ้านหนองบอนเป็นผู้อพยพมาจากหลายจังหวัด อำเภอ และภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย เพราะอยากได้ที่ทำกินใหม่ เนื่องจากชุมชนเดิม บ้านเดิมของคนนั้นมีที่จำกัด ไม่เพียงพอ เมื่ออพยพมาอยู่กรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการที่ดินเป็นสัดส่วน เช่น เขตป่าอนุรักษ์ เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก. 4-01) ก่อนจะได้มาซึ่งการจัดสรรที่ดินทำกิน ชาวบ้านหนองบอนได้ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ตำบลนางรองได้ร่วมกันต่อสู้ และเรียกร้องเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินทำกินที่ถูกยึดตามกฎหมาย เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และขาดแคลนที่ดินทำกิน จนกระทั่งมีการจัดสรรที่ดินทำกินให้ครอบครัวละ 15 ไร่ และที่อยู่อาศัยครอบครัวละ 1 ไร่

วิถีชีวิตทั่วไปของชาวบ้านหนองบอน มีความสงบ สามัคคี ประองคองกันมากพอสมควร แม้ว่าบรรพบุรุษจะมาจากต่างจังหวัดหลายจังหวัด แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อมีการแต่งงานและขยายครอบครัว ก็เกิดระบบเครือญาติขึ้นใหม่ และเริ่มกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายใต้ความเคารพ เชื่อฟัง ฟังพาทอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อมีงานบุญงานประเพณีประจำหมู่บ้าน หรือเป็นกิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยเหลือทางวัดและโรงเรียน ชาวบ้านหนองบอนต่างให้ความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจทำงานให้กับส่วนรวม จนประสบความสำเร็จทุกครั้ง

2. วิเคราะห์ด้านภูมิปัญญา

หมู่บ้านหนองบอนมีชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหาร้างป่าที่ออกมาหาอาหารพืชไร่ของราษฎร เนื่องจากพื้นที่ทำกินของราษฎรอยู่ติดแนวเขต

ป่าดงใหญ่ ทั้ง 15 หมู่บ้าน และพื้นที่ทำกินดังกล่าวชาวบ้านเน้นการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง พืชทองแดงโม เป็นต้น และพืชดังกล่าวได้รับความเสียหายจากช้าง ที่ออกจากป่าดงใหญ่มาหากินอาหารนอกป่า ทำให้พืชไร่ของราษฎรได้รับความเสียหาย ซึ่งกรณีที่ ช้างออกมาหากินอาหารพืชไร่ของราษฎร เริ่มตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญา ของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาช้างป่า นั้น คือ การทำรั้วไฟฟ้าแรงต่ำสำหรับไล่ช้าง การใช้หมวก กันน็อกเก่าสวมคอไม้ การจุดประทัด การจุดตะเกียงหรือยางรถยนต์ การไล่ตะโกน การตีปี่ให้ เกิดเสียงดัง การจุดตะเกียงในปีเก่า เป็นต้น

นอกจากภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหาช้างป่าแล้วยังพบว่ามีภูมิปัญญาด้านพืชอาหารช้าง ผู้นำชุมชนบ้านหนองบอน คือ ผู้ใหญ่สงกา ยอดตั้งวัลย์ อายุ 53 ปี มีภูมิปัญญาด้านพืชอาหารช้าง และสามารถสื่อสารกับช้างได้ คือรู้ว่าช้างป่าจะกินพืชอะไรบ้าง ซึ่งเป็นพืชอาหารที่มีคุณค่าทาง ธรรมชาติ พบว่าพืชอาหารช้างตามธรรมชาติที่ช้างป่ากินในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ มีประมาณ 85 ชนิด และ ในการสื่อสารกับช้างป่า สามารถสื่อสารได้ 2 ทางได้แก่ สื่อสารทางใจ และการบอกกล่าวด้วยวาจา พบว่า ช้างสามารถตอบสนองในการสื่อสารกับคนได้ เช่น เวลาที่ ผู้ใหญ่สงการ้องเพลง ซึ่งเป็นการร้องเพลงเล่นเมื่อเวลาอยู่ในป่า ช้างจะร้องเพลงตอบและส่งเสียง ขานรับเหมือนเป็นเพื่อน เป็นต้น ส่วนการสื่อสารทางใจนั้น คือ เมื่อเวลามีการอธิษฐาน เช่น อธิษฐานว่า “วันนี้ อย่าได้เข้ามารบกวนเลขนะพ่อคุณ เพราะกำลังปลูกต้นยางพารา ขอให้ต้นยาง โตก่อน แล้วค่อยมานะ” ช้างป่าก็จะไม่เข้ามารบกวน เป็นต้น

ส่วนภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ คือด้านเกษตรผสมผสาน นายทองมอญ หัวหาญ อายุ 51 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านเกษตร ปลูกไม้ยืนต้น พืชผักนานาชนิด เลี้ยงปลา ไม้ผล เพื่อกินเพื่อใช้ใน คริวเรือน หากเหลือก็จะขาย เป็นการทำเกษตรกรรมแบบพอเพียงพอมีพอกิน นายสมร คงวง อายุ 56 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพบาลีสถ์ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข นิสิตศึกษาศาสตร์ ปีก โด กระบือได้ นางลัดดาวรรณ เกตุพิง อายุ 41 ปี มีความรู้ความสามารถด้านกลุ่มสตรี แม่บ้าน มีความรู้ด้านอนามัยสตรี ด้านโภชนาการอาหารสำหรับเด็กและเยาวชน นายทอง บุญเกิด รัมย์ อายุ 77 ปี และนางหริภิก วอนรัมย์ อายุ 67 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านหมอด้าย สามารถ จัดการดูแล ด้านสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก การทำคลอด การดูแลหลังคลอด นางอมร พรหมะชุม อายุ 57 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านหมอด้าย เช่นกัน อายุ 57 ปี สามารถดูแลแม่ขณะตั้งครรภ์ จนกระทั่งคลอด มีความรู้เกี่ยวกับการกินยาสมุนไพรหลังคลอด นายหมื่น ศิริสุข อายุ 65 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านหมอยาสมุนไพร รู้จักพืชสมุนไพรนานาชนิดสรรพคุณของยาสมุนไพร การใช้ การรักษาโรคภัยต่าง ๆ

3. วิเคราะห์ด้านทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ

บ้านหนองบอนมีป่าไม้อยู่ติดกับแนวเขตระหว่างที่ดินทำกินและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคองใหญ่ ทรัพยากรป่าไม้ คือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคองใหญ่ (Dong Yai Wildlife Sanctuary) ซึ่งได้รับการจัดตั้งเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2539 ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 195,486 ไร่ ของอำเภอโนนดินแดง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

บริเวณพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคองใหญ่เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคองใหญ่ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ให้กรมป่าไม้ทำการสำรวจ รั้ววัด กำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ให้ชัดเจน ความหลากหลายทางชีวภาพของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคองใหญ่ คือ มีป่าไม้ที่มีความหลากหลายและสัตว์ป่าที่หายากใกล้สูญพันธุ์อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เช่น ช้าง กระทิง วัวแดง เสือโคร่ง นอกจากนี้ยังพบนกมากกว่า 160 ชนิด เช่น ไก่ฟ้าพญาลอ นกเปล้าหน้าเหลือง นกพญาไฟใหญ่ นกแขกเต้า นกขุนทอง นกแก๊ก กรมป่าไม้ได้กำหนดให้พื้นที่ดังกล่าว เป็น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคองใหญ่ เพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย และขยายพันธุ์ของสัตว์

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพโดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีภูเขาทางด้านทิศตะวันตก และลาดต่ำไปทางทิศตะวันออก ภูเขาจีน โคลเคียว ไม่ติดต่อกันเป็นเทือกเขา ยอดเขาสูงสุดประมาณ 685 เมตรจากระดับน้ำทะเล สภาพป่าเป็นป่าดิบแล้งผสมป่าเต็งรัง มีทุ่งหญ้าบางส่วน บริเวณกลางพื้นที่เป็นแหล่งน้ำซับ เหมาะสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ป่าคองใหญ่เป็นป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์ คือลำน้ำรองและลำน้ำศ

4. วิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของพื้นที่ได้แก่

4.1 ละเลิงร้อยรู หมายถึงพื้นที่เว้าแหว่งขนาดใหญ่ มีรูของคาน้ำหูดขึ้นจากดินเป็นร้อย ๆ รู ไหลหล่อเลี้ยงผืนป่าให้ชุ่มชื้น ก่อให้เกิดสภาพความหลากหลายทั้งพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์มากมาย บริเวณดังกล่าวพบสังคมที่นำแปลก คือ สภาพป่า พญาน้ำจืด

4.2 เขาระเจียว เป็นสภาพป่าเต็งรังที่มีดอกกระเจียว และดอกบัวตารวมขึ้นเต็มพื้นที่ในช่วงฤดูฝน

4.3 ละดู คือบริเวณที่มีการกักกร่อน พังทลายของชั้นดิน คล้ายแพะเมืองผี อยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าคลองโป่ง

4.4 เขาระปิอด เป็นภูเขาขึ้นเด่นอยู่ท่ามกลางผืนป่าคองใหญ่ ยอดเขาสูง 503 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีหน้าผาที่สามารถชมทัศนียภาพผืนป่าคองใหญ่ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคองใหญ่ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 4 เส้นทางซึ่งเหมาะแก่การศึกษา หาความรู้ และเข้าค่ายพักแรมได้ตลอดปี

5. วิเคราะห์ด้านองค์กร/ กลุ่ม

บ้านหนองบอนเป็นพื้นที่มีกลุ่มองค์กรหลากหลายกลุ่ม เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง ชาวบ้านมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีดังนี้

5.1 กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ก่อตั้งเมื่อปี 2538 มีกิจกรรมให้กู้ยืมเงินเพื่อ การลงทุนทางด้านการเกษตร ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน ประธานกลุ่ม คือ นายสงกา ยอดสังวาลย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองบอนคนปัจจุบัน

5.2 กลุ่มสตรีแม่บ้าน ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2541 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรม ด้านกลุ่มสตรี ด้านอาชีพ ปัจจุบันมีสมาชิก 50 คน ประธานกลุ่ม คือ นางถนัดคารวรรณ เกตุพิง

5.3 กลุ่มฌาปนกิจศพหมู่บ้าน ก่อตั้งเมื่อปี 2541 กิจกรรมของกลุ่ม คือ การจ่ายเงินช่วยค่างานศพ โดยเก็บรายครัวเรือน ครัวเรือนละ 50 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 130 ครัวเรือน ประธานกลุ่มคือ นายสงกา ยอดสังวาลย์

5.4 กลุ่มออมทรัพย์กองทุน 1 ล้านบาท ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 มี กิจกรรมหลัก คือการระดมเงินหุ้น และการกู้ยืม โดยรัฐบาลอุดหนุนงบประมาณให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ปัจจุบันมีสมาชิก 100 ครัวเรือน ประธานกลุ่มคือ นายสงกา ยอดสังวาลย์

5.5 กลุ่มเลี้ยงโคพื้นเมือง ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2546 กิจกรรมหลัก คือ การลงหุ้นเพื่อการกู้ยืม และจัดการเลี้ยงวัวพื้นเมืองเพื่อการขาย ปัจจุบันมีสมาชิก 50 คน ประธานกลุ่ม คือ นายปาน โครตสิภูมิ ได้จดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมเป็นเครือข่าย ระดับจังหวัด ใช้ชื่อว่า ธนาคารโค-กระบือ จังหวัดบุรีรัมย์

5.6 กลุ่มธนาคารปู๋ย ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 มีกิจกรรมหลักคือ การรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปู๋ยเคมี และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ มาจัดสรรโรงเก็บปู๋ยรวม ปัจจุบันมี สมาชิก 36 คน มีประธานกลุ่มคือ ผู้ใหญ่บ้าน นายสงกา ยอดสังวาลย์

5.7 กลุ่มสมาชิกลูกค้า รกส. ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 มีกิจกรรมหลักคือ การเป็น สมาชิกลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตร (รกส.) โอนเงินแดงเพื่อการกู้ยืมเงิน และโครงการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องต่อเนื่องตามนโยบายของ รกส. ปัจจุบันมีสมาชิก 11 คน มีประธานกลุ่มคือ ผู้ใหญ่บ้าน นายสงกา ยอดสังวาลย์

5.8 กลุ่มหยุดคิด หยุดล่า ปู๋ยป่าเอาไว้กิน ตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2550 เกิดขึ้นจาก การที่ราษฎรชาวบ้านหนองบอน มีอาชีพรับจ้างตัดกลอบตัดไม้ในป่า เก็บหาของป่าและล่าสัตว์ป่า เพื่อเลี้ยงชีพและค้าขาย ปัจจุบันป่าไม้เริ่มหมดไป ทำให้แหล่งอาหารหายาก สัตว์ป่าเริ่มสูญพันธุ์ ชาวบ้านและคณะกรรมการจึงเกิดแนวคิดที่จะทำการหยุด เลิกอาชีพตัดกลอบตัดไม้ ต้องการที่จะ

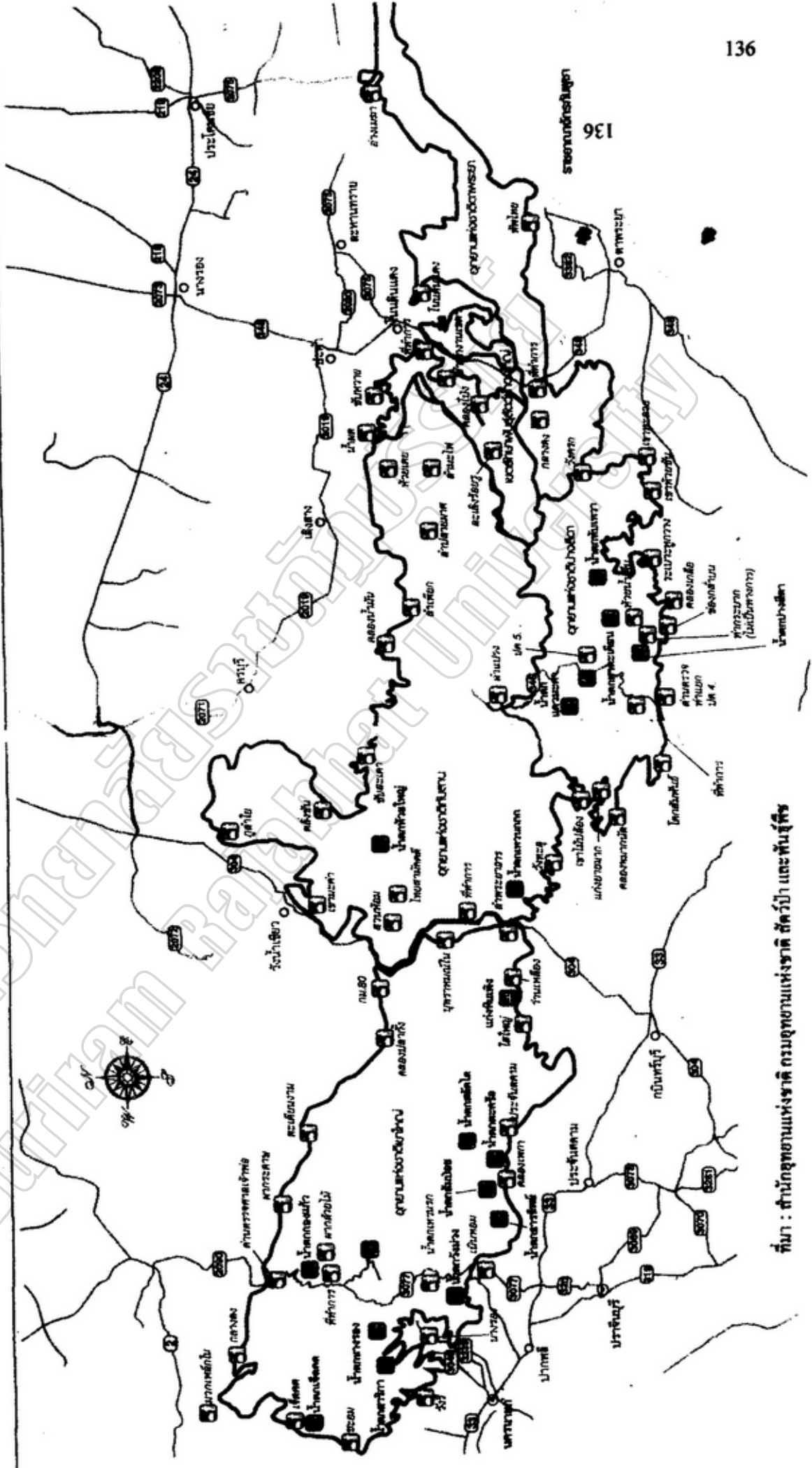
ปลูกต้นไม้ เพื่อฟื้นฟูธรรมชาติ แหล่งอาหารและสัตว์ป่าคืนมา โดยการปลูกสร้างป่าชุมชน เป็นแหล่งเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้ โกลด์สตูพันธุ์ ปัจจุบันมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการเป็นคณะครูและนักเรียนทั้งสิ้น 141 คน มีนายตงกา ขอดสังวาลย์ เป็นประธานฝ่ายชาวบ้าน หลวงพ่อบุญคา กัตตะสาโร เป็นประธานฝ่ายสงฆ์

5.9 กลุ่ม “ราษฎรอาสาพิทักษ์ช้างป่าคงใหญ่” ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ รวมกลุ่มกันเพื่อบรรเทาปัญหาช้างป่าออกมาหากินอาหารพืชไร่ ของราษฎร เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และประชาชนทั่วไป และเพื่อพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อ คน ช้าง ป่า

ภาพประกอบ 1 แผนที่ต้นป่าคงพญาอิน-เขาใหญ่

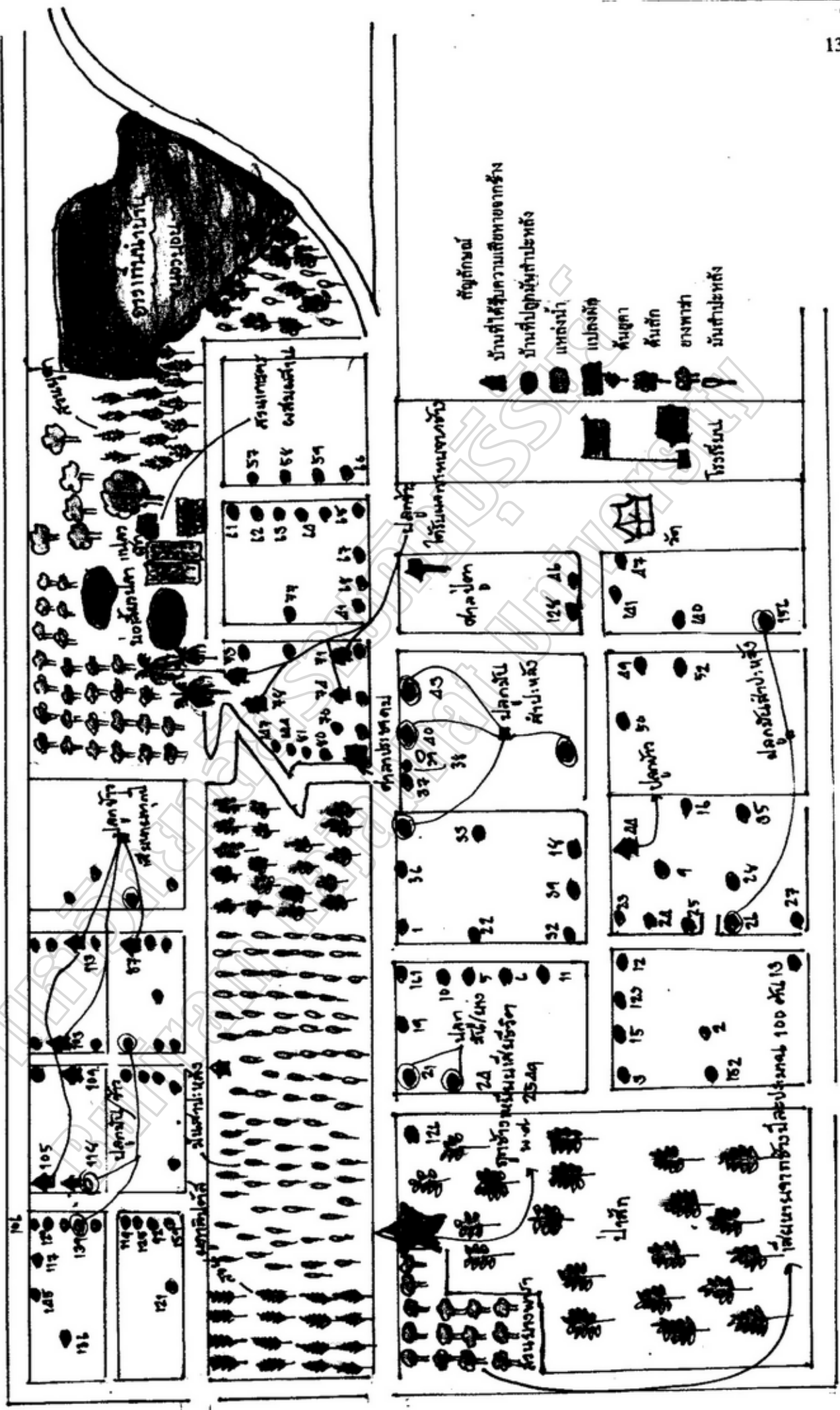
มรดกโลกทางธรรมชาติของไทย

- สัญลักษณ์**
- ☐ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า / หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
 - ตำบล
 - จุดชมวิว
 - น้ำตก
 - จุดชมวิวที่ค้น
 - สถานี
 - จุดชมวิว
 - เขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
 - แนวเขตป่าประเภท

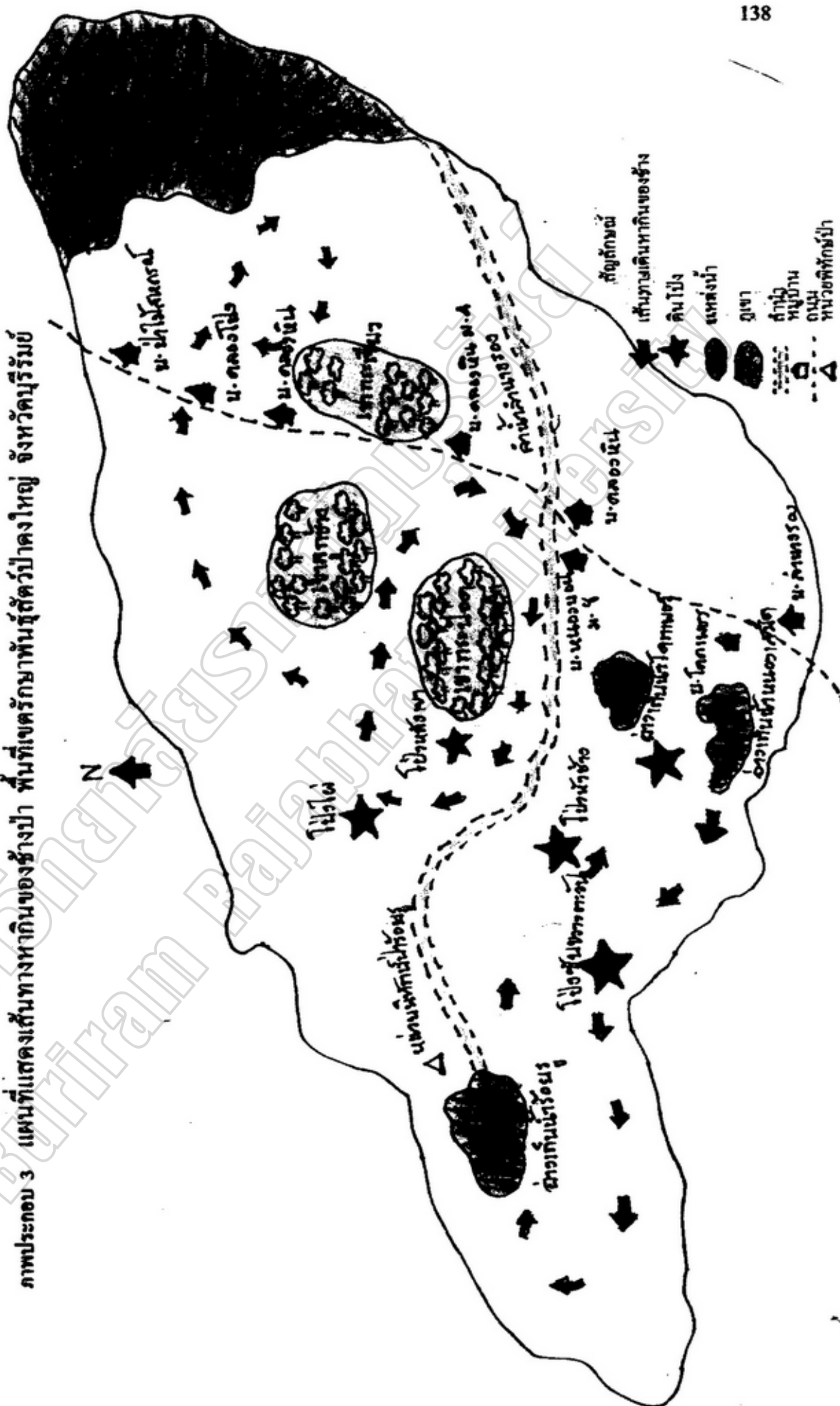

ที่มา : สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ภาพประกอบ 2 แผนที่ที่ดิน บ้านหนองบอน หมู่ 8 ตำบลตำบอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

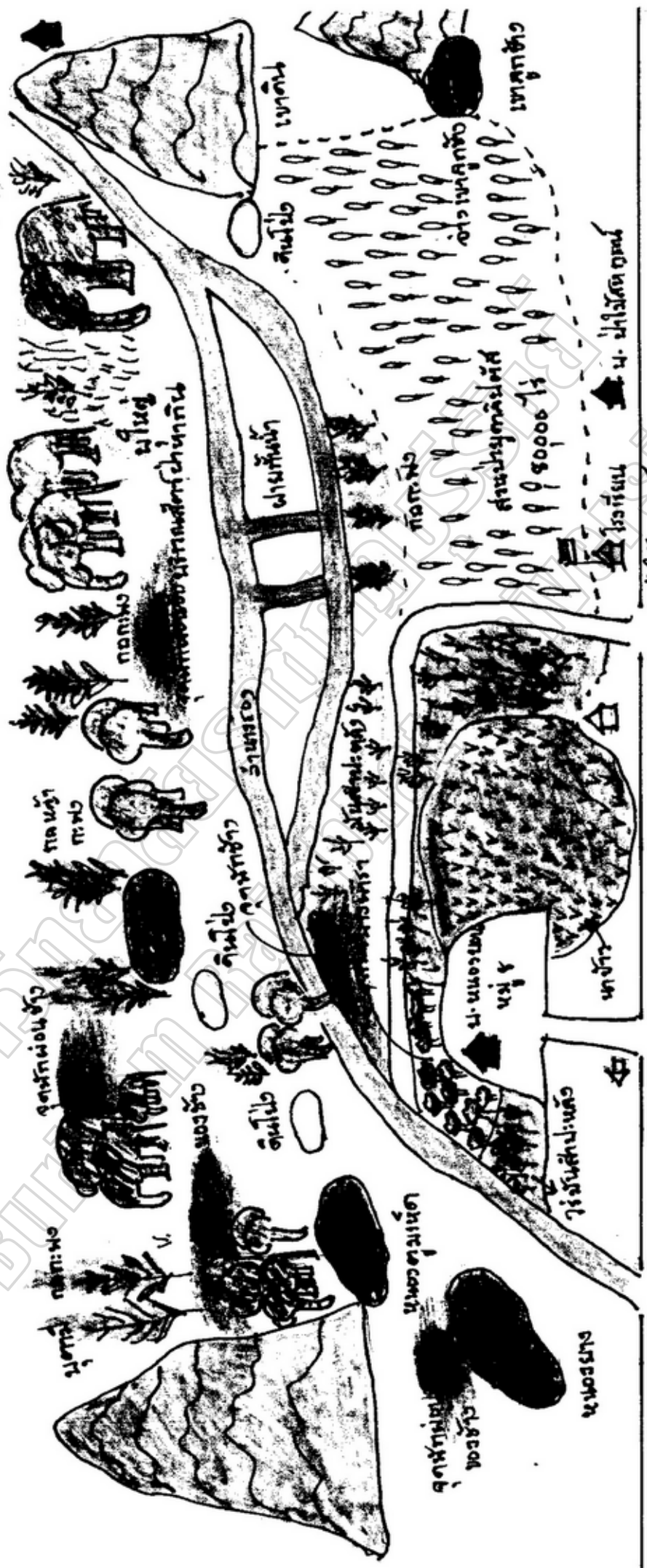

ภาพประกอบ 3 แผนที่แสดงเส้นทางหากินของช้างป่า พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัดบุรีรัมย์

↑ N ↑

ภาพประกอบ 4 แผนที่ทรัพยากร พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัดบุรีรัมย์

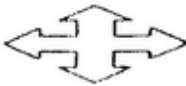

ตีพิมพ์ กรมอุทยานฯ - ภาพรวม

- ▲ ไม่ได้รับอนุญาต
- อนุญาต

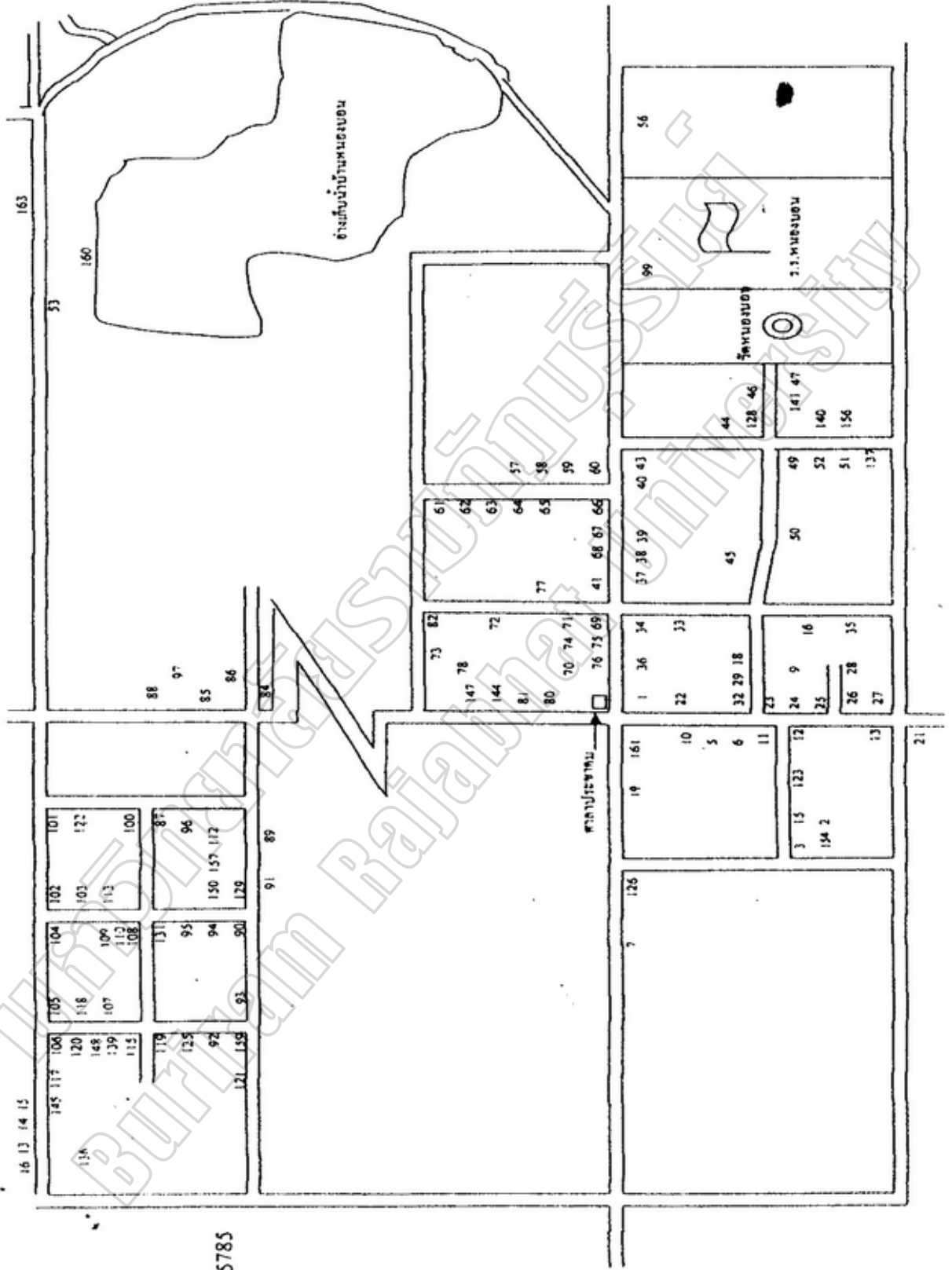
ภาพประกอบ 5

N

พิกัด TA.505785

แผนผังหมู่บ้านหนองบอน หมู่ที่ 8 ต.ลำปางรอง อ.โนนดินแดง จ.บุรีรัมย์

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลลำปางรอง อ.โนนดินแดง จ.บุรีรัมย์